

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Consolatio Desperantium, Seu Conciones De Magna Dei
erga Peccatores serio poenitentes, comitate**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1617

Concio Qvarta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56142](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56142)

uruntur, iuxta illud Iurisperitorum axioma, *Privilegium abutendo amittitur*. O dulcem & sanctum Dei intuitum! O mi Deus, quando quæso pauperulam meam animam intueberis? Quando felices, faustos, & scintillantes oculorum tuorum radios in me contorquebis? Quando per horum influxum tui, mei, omnium peccatorum meorum habebis? Quando ita igne amoris tui incallesciam, ut præter te nihil, aut saltem non æquè ac te amem, & proximum sicut me ipsum, & tamen tam me quam ipsum propter temetipsum solum? Si autem O Deus meus tua me gratia præuenieris, largire quæso ne ea abutar, ne rejiciam, sed in actum redigam, ei que quod possum cooperer, ut secundum fecundiorè aspectum promerear quæ me perficiat, & ad perfectionem vitæ æternæ perducatur. credo enim firmiter cum S. Augustino.

*Qui creavit te sine te, non saluabit te sine te.
Cum numine dextra
Dij laboribus omnia vendunt.*

D. Aug.

CONCIO QUARTA.

Thema. *Εἶδεν αὐτόν ὁ πατὴρ αὐτῆ, καὶ ἐπλαγχνίσθη.*

Græca.

Vidit eum Pater ipseus, & misericordia motus est.

Vulgata.

Vidit eum Pater ipseus, & misertus est eius.

Syriaca.

Facta more solito breui repetitione,

- Hodie dicemus
- I. *Oculis mirabilem vim inesse.*
 - II. *Oculos & intuitum Dei haud vanos esse.*
 - III. *Quid operetur intuitus Patris ad Prodigum, Dei ad Publicanos, &c.*

G 5 Oculis

I.

OCVLIS VIS ET MIRA
energia inest.

AMici Auditores, Monuit Paulus Apostolus, quod Inuisibilia Dei per ea, quae facta sunt, in illa conspicuntur; sempiterna quoque eius virtus & diuinitas, id est, quod pons proprius, scapha commoda ad transitum; schala maximè idonea ad ascendendum à terrenis ad cœlestia, si hæc ipsa, quæ in manibus nostris sunt, & ante pedes versantur, perfecte intelligere, & ab his ad diuina, & sublimia illa ascendere. Sic Gregorius Hom. II. in Euang. ait, *Cœlorum regnum, fratres charissimi, idcirco terrenis rebus simile dicitur, ut ex his, quæ animus nouit, surgat ad incognita, quæ non nouit: quatenus exemplo visibilium se ad inuisibilia rapiat; & per ea, quæ usu didicit, quasi conficitur intellegat: ut per hoc quod scit notum diligere, discat & incognita amare.*

Si itaque scire desideremus, cuius efficaciam si diuinus ille oculus & intuitus, de quo dicitur, *Vidit oculum Pater ipsius*, videndum erit, quas vires habeant tot pulchri oculi, felices aspectus, quibus nos cœlum quotidie intuetur; Sol, inquam, Luna & stellæ, vera Cœi scintillantia & flammantia lumina: Quæ hominum, brutorumque in fronte gemini illi oculi valeant inquirendum nobis est, ut ex horum virtutibus diuinorum oculorum efficaciam intelligatur.

Imprimis itaque arbitrari oportet, Deum cœlos hisce planetis, & sideribus non tantum vani ornatus causa distinxisse; sed potius admirandorum effectuum producendorum causa cœlis affixisse, ut in totius Vniuersi utilitate magnifici illius Palatii ornatus redderetur: Producta autem sunt hæc lumina ad

1. Illuminandum,
2. Calefaciendum,
3. Generandum,
4. Hanc vel illam complexionem influendum.

1. *Ad illuminandum*, & luminis sui fauore omnium pulchritudinem prodendum: Sol iste, chari Auditores, pulcher ille Sol est, qui suo ortu rebus omnibus colorem pristinum reddit, & quæ, quales quantæ sint manifestat: Frustra Deus aures tam diuersis, variantibus, & videntibus coloribus depinxisset, mundum hunc tanta rerum diuersitate exornasset, nisi simul & lumen hoc, quo omnia illa conspiciuntur, produxisset.

2. *Ad calefaciendum* corpora, agros, plantas, & semina nostra. An non vulgò Sol *ignis pauperum* dicitur? Neque aliud voluit Diogenes Philosophus paupertati & veritati amicissimus, dignus qui Christum aut S. Franciscum Magistrum habuisset, qui aliquando in Sole apicans ab Alexandro Magno quiduis petere iussus, nihil aliud se rogare respondit, quam, Ne umbram mihi ulterius facias, & communi igne, Solis scilicet beneficio, me priues.

*Laert. l. 8.
de Vita
Philos. in
Diogen.*

3. *Ad generandum*. Bone Deus, quam inutilis præ siccitate & frigore suo nobis terra esset, nisi ab hoc calido lumine & viuificante igne iuaretur? Imò etiam aquam suo humore terram penetrantem, sine hoc semine vitæ, nihil nisi mera confusio & mortis imago consequeretur: necesse enim est, vt hic calor viuificans, terræ quasi incubans, eamq; accommodans, & duo hæc generationis principia copulans, eam fecundam faciat, omniaque vtilia producat. Requirit generatio calidum & humidum, & à duobus illis cæli oculis, Sole inquam & luna, adiuuatur: hæc enim refrigerat & humectat; ille suo calore calefacit & exsiccatur: Ab hoc benigno cæli intuitu nobis omnia procedunt, fertilitas terræ, plantæ, arbores, frumenta, animalia. Et quid? Non defuerunt sanè Philosophi, vt Anaximander & Empedocles, qui tantum Solis aspectui tribuerunt, vt eum primum hominum parentem fecerint: Volebant enim Solem suo calore nescio, quam materiam limosam coagulasse, indurasse, & quadam pellicula vestiuisse: hac autem ad perfectam
putre-

putredinem deueniente, rupta pellicula homines primos, vt ex materno utero, prodijſſe, fingentes homines primos non aliter natos, quam prout minores cancri poſt paruas pluuias à calore ſuperueniente producantur; aut ſicut ex corporis ſudore ac calore pediculi & vermes naſcuntur. Et ex hac forte opinione ortum ſtulta & imprudens Ægyptiorum idololatRIA habuit, ſicut & aliorum quorundam, qui ſolem & lunam, hanc ſub nomine Iſidis, illum ſub nomine Olyridis, vt Deos adorabant, & tanquam communes parentes & ſatores humani generis colebant; & ſic Deo vero titulum creatoris generis humani (ò inſaniam!) detrahentes, cum creaturis ipſius, imò miniſtris, vt ſic dicam, hominis contulerunt.

Qui autem paulò prudentius philoſophati ſunt, dixerunt,

Vide Plin.
l. 2. c. 6.

Homo hominem generat & ſol, id eſt, Poſtquam parentes operi coniugali ſæcundè incubuerunt, ſol quod ipſi inchoauerant, ſuo calore ſemen calefaciendo, eique quaſi ouis incubando, perficit, quod in fumos & nihilum ſua putrefactione abiret, niſi dulci ſolis calore totum fuiſſet: Et ob hanc cauſam quidam dixerunt vocem illam: *Ignis*, à gignendo, ſeu generando deriuari; & græcum, τὸ φῶς φωτός, quod aliquando ſolis ortum, aliquando vitam ſignificat: ex qua radice etiam Gallicum noſtrum *Fœul* ignis, deriuari poſſit.

Quæſ pro
vita in
Axiacho.

4. *Ad hanc vel illam complexionem inſuendum.* Certè aſpectus illi maiorum luminarium ſuis mirandis motibus mirabiliter, & maxima cum efficacia agunt in hæc corpora elementaria & inferiora, prout docti Aſtronomi & Medici ſciunt ac demonſtrant: Hæc enim ſunt, quæ ſuo ordine, & quaſi in circulum nobis adducunt Ver, Æſtatem, Autumnum, Hyemem, quorum ſingulis ſuis quodque alterationibus decoratur. Bone Deus, quomodo omnia ardent, & viciis propemodum flammis abſumuntur, mox ac Canicula (ſi dus ob ſuam paruitatem & mordacem calorem ita dictum) capita noſtra vna cum ſolis radijs ferire cœperit?

Vide Pto-
lomeum
c. 8 l. 1 de
Iudicio
Aſtror.
Plin li. 2.
c. 39.

perit? quomodo tunc mare agitur? quomodo vina
in promptuarijs commouentur? quomodo paludes
& stagna præter solitum agitationi & motui subijciū-
tur? quomodo durante hoc Canicula regno, quasi
rabidi per plateas canes discurrunt? Forte quispiam
dices tunc omnia sursum deorsum ferri, non aliter ac
cum stultus ille Solis auriga Phaeton orbem totum
gravi incendio afflixit:

Sicca q̄ est campus arena

Quod modo Pontus erat.

Sic Plinius lib. 2. cap. 39. *Canicula exortu accendi So-
lis vapores, quis ignorat? cuius sideris effectus amplissimi in
terra sentiuntur. Feruent maria exoriente eo, fluctuant in
tellis vina, mouentur stagna, canes quidem toto eo spatio
maximè in rabiem agi non est dubium.*

Vnde quæso tam diuersæ complexionis & diffe-
rentes temperaturæ in diuersis nationibus? aut etiam
in diuersis personis eiusdem nationis? Cur quidam ita
louiales sunt, & hilares; alij ita Saturniani & humo-
ris planè phantastici, ac siluestreis? Cur quidam ita
Martiales, vt Scipiones bellando superent; alij verò
ita Venerei, suisque desiderijs dediti, vt nihil Sarda-
napalo concedant? Cur quidam hoc, alij aliud vi-
uendi genus eligunt?

Trahit sua quemq̄ voluptas.

Dicam, aspectus astrorum has inclinationes cor-
poribus nostris immittunt & influunt; & quamuis a-
nima nostra rationalis sit, & libera, ob Sympathiam
tamen quam habet cum corpore fideli suo compari,
sepius ab inclinationibus corporeis se trahi sinit. Di-
cit Manilius natos sub ortu Hyadum, quæ constella-
tio pluuiosa est, amare custodiam pecorum im-
mundorum, vt Prodigus noster porcorum, &

Immundisq̄ greges agitent per sordida rura

Efficiunt; & non alium genere Bootem.

Hos generant Hyades mores.

Sic etiam nationes Soli viciniore cæteris ingenio-
siores & prudentiores reputantur: & sic Dido aiebat:

Non

*Ouid. l. 2.
Met.*

Manil. l. 6

Virg. lib 1.
Æneid.

Non obtusa aledè gestamus peñora Pœni,
Nec tam auersus equos Tyria Sol iungit ab vrbe:

à Solè enim remotiores, vt plurimum, hebetiores sunt: ac eodem sensu docet Vegetius milites ex climatibus Soli vicinis oriùdos, ad inuenièda & perficièda belli stratagemata Septentrionalibus præstare; Septentrionales verò illis audaciores, manuque magis promptos, & sanguinis sui prodigos esse. Similiter Plutarchus refert in Oriente & vicinis partibus omnia aromata & odorifera suauius, quam alibi, spirare, eò quod Sol ibidem peccantes terræ humores mox, vt medici ex apostemate pus solent, educat & absumat. Meritò itaq; hæc luminaria & oculi animati, maximè autem Sol, à Poëtis *Anima, Spiritus, Pulchritudo, Vita & fortitudo mundi* appellatur.

Et quid de animatis quarundam bestiarum oculis dicam? Inuenio enim eis tantam energiam inesse, vt vix mihi persuadere possim, quod narraturus sum. Communis opinio est, etiam quorundam Medicorum, aspectum lupi ita periculosum esse, vt si quem primò intueatur, antequam ab illo conspectus sit, ipsum voce ac loquela priuet, quod ante mille sexcentos annos cecinit apud Virgilum quidam Corydon,

Virg.

Vox quoq; Mœrim

Eclog 9.

Iam fugit ipsa lupi Mœrim videre priores.

Plin. l. 8.
o. 16.

Plinius disertè dicit, *Omnis vis leoni constat in oculis*, ita vt si oculi ei velentur, maxima eius ferocia euanescat; ad cuius rei fidem astruendam facit, quod de quodam pastore Getulo narratur, qui cum inermis & absque socijs gregem suum fideliter pasceret, leonem aperto rictu in gregem inuolantem conspexit, ac mox exutum, quo induebatur, sagum, in caput leonis coniecit, eoque ei oculos obuelauit: mox stupefacta stetit bellua, & leonino furore multo tempore intermisso, Pastori, vt cum ouibus ad tutiora se reciperet, spatium dedit. Solent autem rerum naturalium periti dicta attribuere siccitati oculorum leonis, quam inde demonstrant, quod nihil æquè quàm claritatem ignis fugiat; nam vt inquit Plinius, *Hoc rabi*

Plin. supra.

ramq;
vt exp
haber
suscip
quod
intue
fici d
nas
mes
reper
Mari
auicu
quen
mum
sic
fuisse
quam
suis
Eo
mun
liora
ribus
gios
exce
omi
vltim
cans
& pa
tum
ne, n
cere
in du
lisre
mata
reliq
te m
vel e
infer
plan

tamq; *sauium animal terrent maximè ignes* : iam autem, vt experientia constat, qui calidos, siccosque oculos habent, plurimum ignem timent Sed ad oculos Basilisci serpentum Regis trāseamus; de quibus dicitur, quod aded terribiles & venenosi sint; vt omnes illos intuentes interimant, teste Plinio l. 8. c. 24. Inò Phisici dicunt, quod si speculum oculis Basilisci opponas, ipsum sola reuerberatione sui aspectus interimes. Eiusdem generis erat animal illud quod in Lybia repertum homines suo aspectu enecabat, vt tempore Marij contigisse legimus. Sed longè præstat oculus auiculæ illius, quam Galli *Rubiennæ* appellant, qui quendam oculorum morbum sanat, intiendo infirmum, & per oculos malum educendo, si credendum sit *Æliano* & *Suidæ*; & ob hanc causam aiunt moris fuisse hanc auiculā velo obductam vendere, ne priusquam venderetur, sanaret affectum. Sed omnis be-
stij ad homines veniamus.

Equidem mirum in hoc Microcosmo, seu paruumundo animato, quod minora membra, admirabiliora, pulchriora, magis necessaria & efficacia maioribus sint: linguam prætereo, particulam illā spongiosā carnis, quæ cum in latitudine vix tres digitos excedat, hominum inter se cōuertantiū interpretis est: omitto cor, membrum quod omniū primum viuit, vltimum moritur, reliqua omnia mouens & viuificans, sedem cogitationum nostrarum, desideriorum & passionū, vnica delicias Dei, *Fili præbe mihi cor tuum*: Sed de oculi humani admirandis, pulchritudine, necessitate & effectibus quis *Aristoteles* dignè dicere poterit? Et quæ non miranda, & quasi miracula in duobus illis scintillantibus capitis nostri orbiculis reperiantur? Opportunè autem in summitate animatæ huius turris, tanquam speculatores & custodes reliquorum membrorum collocantur, vt imminente malo, reliqua præmoneant & periculo subducant; veleriam, vt moneamur relictis hisce terrenis & inferioribus, ad sublimia & cœlestia illa contemplanda mentem eleuare: Sunt etiam exploratores
animæ,

Lact. de
Opif. Dei
2. l.

animæ, ad omnia cognoscenda quasi egredientes, & & quæ viderunt fideliter referentes: Sunt geminæ animæ fenestræ per quas ad animæ thronum rerum materialium species transmittuntur. *Mentem enim esse, quæ per oculos, ea quæ sunt opposita transpiciat, quasi per fenestras lucente vitro, aut speculari lapide obductas,* docet Lactantius: Sunt quasi duæ portæ, inquit Polemon, per quas se interdum, ut Reges solent, ostentat: *Mens & voluntas ex oculis sæpe dignoscitur,* inquit Lactantius ibidem. Sunt duo legati, interpretes, & nouarum rerum relatores primi, *oculus cordis nuntius.* Sunt gemini nuntij, etiam absque linguæ opera, satis clarè & manifestè affectum cordis, maximè amoris & odij exprimentis, ut docet Albertus Magnus: signa sunt euidentiæ Affabilitatis, Modestix, Mansuetudinis, Clementix, Fortitudinis, Quietis & tranquillitatis quarundam animarum. In alijs autem signa sunt Fastus, Arrogantiæ, Superbiæ, Stultitiæ, Ferocitatis, Astutiæ, Cholera, Inuidiæ, Odij, Iræ, Indignationis, Timoris Spei, Desperationis, Gaudij, Tristitiæ. Hi sunt duo exploratores, qui mediante inspectione vrinæ, & aliorum, Medicis occultas infirmorum dispositiones annunciant; nam ut aiunt Zamosiris & Abaris Philosophi, in his adeo totius corporis complexio apparet, ut si quis oculos curatos velit, necesse habeat prius totum corpus curare: Adeo etiam subinde facundi & eloquentes sunt, ut clarè & discretè enunciant, quod in secreto pectoris nobiscum volumus; sic enim amantes sibi mutuo multò plura unico momento per affectuosum intuitum loquuntur & insinuant; quàm si multo tempore verbis vna egissent: *Vngunt verba, sed lachryma, & oculorum ictus pungit.* Ad dulces Syrenum cantus quis obdormiscit; sed ad Gorgonis intuitum instar petra obrigescit. Sunt hi duo Magistri gemini veritatis parentes, qui nos in mundi huius vniuerso omnium ferè rerum differentias, ac plurimarum artium disciplinas edocent; ex quo haud malè dictum.

Visus sensuum maximè disciplinalis, & ad doctrinarum inuentionem aptissimus.

Sunt duces & lampades corpori humano summè necessariæ, quæ quocunque libuerit nos ducunt; *Visus doctor vitæ, viæ ductor.* vt olim columna ignis per noctem, & columna nubis per diem filios Israel ducere consueuerat. Sunt gemini Carbunculi, gemmæque Crystallinæ pretiosæ, quæ in suo meditullio, vt aureus annulus splendentem Adamantem, habent pupillas pulcherrimas, quibus Dei operâ intuemur, & in quibus natura seipiam superasse videtur, imò & à suis principijs aberrasse, cum in paruis illis orbiculis maximi pagi, populosæ ciuitates, longissima regionum spatia contineantur; cum vnico quasi momento, velut in speculo, imagines centum hominum, centum urbium imminuto illo circulo depingantur, cum illa polleant agilitate, & celeri motu huc illucque se vertendi, vt fulminis celeritatem penè adæquent; cum in suo domicilio instar Regum nullius imperio subsint, nullus eos ad videndum, quod nolunt, ad dormiendum aut vigilandum, cum non placet, suo imperio, vt ferè reliqua membra, possit. Sunt Paracliti & consolatores hominum, qui homini omne gaudium conferunt, quibus sublatis in maiore contabescunt; sic enim senior Tobias aiebat, *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video.* Eandemque ob causam Tyranni quibusdam visum potius, quam vitam abstulerunt: hinc putant à Sole punitum Phinæum Bythinia Regem, quod ratus esset minus malum oculis, quam vita priuari. Deniq; sunt interpretes per quos absque sono mandamus, comminamur, corda hominum obduratorum findimus, lachrymas ab ipsis elicimus, gratiam nobis, & aliorum amorem conciliamus, quamuis præter venustum intuitum nihil diuiciarum habeamus, vnde Musæus,

*Estq; oculus via prima, oculo tum deinde profectum, in Heron.
Labitur ima sub vsq; viri precordia vlnus.
& Propertius l. 2. Eleg. 15.*

*Musæus
& Leon.
dre.
Si*

H

Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 & Iudith cap. 9. Holoferni imprecatur,
Capiatur laqueo oculorum suorum.
 & Sponsus in Canticis Canticum,
Vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum.
Quod oculus non videt, cor non desiderat.
In oculis quasi hamo capiet eum.
 Perq; tuos oculos, magni mihi numinis instar,
 Perq; tuos oculos, qui rapuere meos.

Cant. 4.

Iob. 40.

Ouid. 3.

Amor.

Virg. 3.

Georg.

— Vriq; videndo

Fœmina.

Nam, ut inquit Plato, vulnera Amoris sunt subtilissimi quidam radij à cordis intimis penetrabilibus emissi, ubi sanguis vitalis maximè dulcis & calidus residet, qui via regia oculorum amantis egredientes ad profundum cordis amati penetrant. Sunt duo aspectus splendentes, quæ nos faciunt amabiles; sunt duo fulmina, quæ nos maiestate plenos & formidabiles efficiunt: Adeoque meritò apud Ægyptios oculus, Hieroglyphicum signum Dei erat, eò quod dignior hominis pars, & quæ sola tam puro sanguine nutritur, esset.

Augusto Imperatori inter cætera relucens oculi pulchritudinem, splendorem & maiestatem maximam contulerunt, quorum fulgorem miles quidam non ferens, & vultum auertens, rogatus respondit, se radios scintillantium oculorum eius non ferre, ut Eutropius & Aurelius Victor narrant, cui non aliud simile est quod de Magno Tamerlane refert Ioannes Bec in sua Historia.

Eutrop.

l. 7. de gest.

Rom.

Aurel.

Victor in

Aug.

Imò oculorum ea vis est, ex sententia quorundam, ut vim fascini habeant: quidam enim maligno & sinistro intuitu greges integros, & armenta subinde ita fascinant, ut infirmentur, langueant, & instar vaccarum Pharaonis marcescant, ac tandem moriantur, ut docent Plinius, Iulius Pomponius, & illud Virgilij:

Virgil.

Eclog. 3.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

Aulus Gellius l. 9. Atticar. Noctium c. 4. ait, Id est.

iam in ijsdem libris scriptum offendimus (quod postea etiam in libro Plinij Secundi naturalis historie septimo legimus) esse quasdam in terra Africa familias hominum, voce atq; lingua effascinantium, qui si impensius forte laudauerint pulchras arbores, segetes, et iores, infantes amantiores, egregios equos, pecudes pastu atq; cultu opimas, emoriantur repente hac omnia, nulli* alia causa obnoxia. Oculis quoq; * Nota a-
 exitialem fascinationem fieri. in ijsdem libris scriptum est; Liapro aliq;
 traditurq; homines esse in Illyrijs, qui interimant videndo, quos diuinitus irati viderint, eosq; mares, foeminasq; , qui visu tam nocenti sunt, pupillas in singulis oculis binas habere.

Quidam Iurisperiti, & inter alios Petrus de Tarentasia, defendunt infantes saepe flammeo intuitu, & maligno oculo incantari & fascinari: & S. Thomas de hac re agens docet; fieri potest, vt per imaginationem animae spiritus corpori coniunctos moueatur, quae mutatio ordinariè in oculis reuertitur, eò quod ad ipsos subtiliores & delicatiores spiritus confluant: Si enim spiritus hilaris est, etiam oculi hilarescunt; si tristis est, languent & hebescunt; si irascatur, intumescunt. Addit quidam Doctor, Si incantatio imaginatione fit, quae virtus spiritus est, etiam per oculos fieri poterit, qui eius ministri & affines sunt: Oculis enim emittunt radios quosdam, quia instar iaculorum cor eorum, quos incantare volunt feriunt, & humore venenato inficiunt; eodem modo arbores, fruges, & bestias emori cogunt. Quod ipsum, vt testes oculares, experti erant Mercatores, qui cum Ponti incolis negotiabantur: hi enim empra mancipia mox euehebant, eò quod fascinum venenati alicuius oculi, nulli parcens, mercibus suis timerent: Cauendum itaque ab illis, foeminis potissimum, quibus gemina in oculo pupilla est; horum enim aspectus, vt Cicero docet, venenosus & periculosus est. Ferrum etiam, speculum siue chalibæum, siue argenteum, siue cristallinum, quantumcunq; politum & nitidum sit, intuitu menstruatæ obscurari & fædari; & hinc ortum puto, quod aliqua obstetrices

parturientibus foeminis prolem non mox à partu, sed post aliquod demum tempus ostendant, eò quod habeant oculos à menstruo, & alijs sordibus infectos. Imò hoc genus fascini quidam etiam ad effectus spirituales extendunt; aiunt enim, si quæ speculum, quo antea meretrix uti consueuerat, intueatur, aut eius vestibus induatur, impudicam & effrontem fieri. posse enim foeminam suam audacem impudicitiam transfundere in aliam, sicut Adamas virtutem suam attrituam in ferrum, quod tetigit: Additque quidam indoctus, fascinum esse genus incantationis, quo homo ita constringitur, ut libertate & intellectu priuetur. Sed posse nocere & damna inferre quid ad encomium oculi facit? Redeo itaque ad commodum, quod ab oculo consequimur: commendat oculos, quod per ipsos æquè ac per os medicinam, tam corpori quam animæ attrahere possimus. Dicunt enim Metrobo regio laborantes intuitu cuiusdam auiculae, quæ Galgulus Latinis, Aristoteli Corios, Gallis Lorios, dicitur, sanari, ipsa auicula moriente: Serpentem aræe intueri præsens remedium erat mortis à serpentibus ignitis in deserto. Quale putatis solatium animæ alicui illius Iacob recepit, cum vidit filium suum Iosephum in Ægypto viuentem & regnantem? Qualem gaudium lentij senex ille Simeon videns & amplexans paruulum mundi Saluatorem? puto quod præ animarum tripudio, ipsorum corpora ex parte reiuueneſcere ceperint. Sine dubio anima incredula Thomæ sanata fuit, cum humanitatem Iesu. Christi resuscitatam vidit: Sine dubio amantes crudellis sui tormenti solatium experiuntur, dum mutui amorem obiectum, vel in tabula depictum, intuentur: Sine dubio grati colores, qualis inter ceteros viridis est, simul & oculus, & spiritum recreant: Aspectus pulchrorum hominum, festiuorum spectaculorum, horum bene ordinatorum, picturarum Appellea manu elaboratarum, vsque ad animam magnam & efficacem medicinam sæpè transfundit:

Ille sanantur vulnere cordis ope.

*Aristot.
lib. 9.
Hisor.
Anim.*

Se
de fili
I
Mi
rem fa
seruan
caſi
chru
lios fe
malè
leat
plus
nec fo
mus i
aufere
repe
sed po
rum a
cinus
Tertu
Lucia
ginita
rimè
amate
quam
dictur
Si
nim t
oculos
& cer
tum, t
Dei
re. Oc
ſibi m
denti
Ex
da ſa

Sed interdum etiam dolores causant: nam merito de filiabus Darij dicebat Magnus Alexander:

Dolores oculorum sunt Persica puella.

*Plutar.
in Alex&
dro.*

Mirandi itaque & non imitandi sunt, qui ut maiorem sanctitatem acquirerent, aut acquisitam conseruarent; ut Deo perfectius seruirent, aut ne alijs occasio ruinae essent sibi oculos, donum Dei tam pulchrum, utile & necessarium, eruerunt: quod inter alios fecisse legitur Leontius Episcopus Laodicensis, malè intelligens dictum Christi: *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum.* &c. Idem fecit Democritus Philosophus Abdera; non, ut putat Laberius Poeta,

Matt. 18.

*Laberius
in Mima.*

Malis bene esse, ne videret ciuibus.

nec fortè etiam propterea, ut cogitationes tantò firmius in contemplatione rerum naturalium figeret, auferens ea, quæ ipsum ab hac contemplatione auertere possent, ut post Lucretium vult Aulus Gellius: sed potius, quia feminas absque concupiscentia illarum aspicere non poterat, quod Christiana phrasi dicimus, quia oculi ipsum scandalizabant, ut sentit Tertullianus. Annon admirandum & heroicum S. Luciae factum? quæ cum intellexisset Tyrannum virginitati suæ insidias struere, ob suam singularem, matrem oculorum, formositatem, eos erui curauit, & amatori suo dono misit, malens cæca cælum intrare, quam apertis oculis in infernum prolabi; simpliciter dictum Christi interpretata:

*Aul Gell.
lius l. 10.
Nocturnm
cap. 17.*

Si oculus scandalizate te, erue eum. & projice abs te: bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem, mitti in gehennam ignis.

Matt. 18.

& certè perfecti erga Deum amoris signum est, seipsum, tam necessarijs membris potius priuare, quam Deum offendere, aut ut ab alio offendatur permittere. *Oculos vestros ernissitis*, dicit Apostolus quibusdam sibi maximè amicis, quasi hoc maximæ amicitiae euidentiissimum signum sit.

*ad Galat.
4.*

Ex aduerso autem barbara, crudelis, & abominanda saeuitia est inimicis captis oculos eruere, quod

quondam Philistæi Samsoni, Sedecia Regi Babylo-
nij; Imperator Iustinianus Belizario ex leui suspicio-
ne post deuictos ab ipso Persas & Vandalos ac Bar-
baros Italia pullos, fecerunt: Sic Basilius quidam
quindecim millia Bulgarorum, quos deuicerat, in
patriam excecatos remisit, dato per singulas cen-
turias vno duce Cochite seu monoculo: Sic Turca
sapius in Principes viros deuictos seruire solent
Meo itaque iudicio inter cætera beneficia corpora-
lia, hoc non infimum est, quod cæci nati non sa-
mus, aut diuino miraculo visum deperditum, rece-
perimus: Illi etiam in Republ. Medici maximis ho-
noribus affiendi sunt, qui singulari dexteritate
arteque oculos à quibusdam pelliculis ipsos offe-
santibus liberant: aut tam dextrè collyria prapa-
rant & Chelidonium temperant, vt iamiam perit-
rum visum præseruent, cum his aut præseruatis, aut
sanitati restitutis, oculorum priuatio maius mul-
tò malum fuerit, aut fuisset, quam cæcis natis, eò
quod hi nunquam experti sint, quantum bonum sit
clare videre. Atque hæc de visu & oculis sint facta,
& ad diuinum intuitum transeamus, occasione o-
cius, quod dicitur, *Vidit illum Pater ipsius.*

II.

Oculi Dei, eiusque intuitus haud vani sunt.

S igitur magnus ille mundi oculus Sol, si ani-
malium irrationabilium oculi in corpora & ani-
mas tantas vires habeant, quis est qui dicere non
audeat, oculos & aspectum magni illius & immor-
talis Dei infiniti maiorem efficaciam in corpora &
animas nostras habere? & si aspectus luminarium
cælestiū corporibus sublunariis necessarius est ad
illuminandum, ad calefaciendum, ad honorandum,
ad has vel illas complexiones influendum, & quidam
benignus Dei intuitus necessarius erit animabus,
vt in illis similes effectus spirituales producat. *Si*
magnus

magnus ille mundi oculus omnia corpora & loca, quæ aspicit illuminat, maximè quæ directo oculo, & perpendiculariter intuetur, veluti Siensem Ægyptij regionem; in hisce enim partibus octauo Cælandas Iulij, seu 24. Iunij in Natali S. Ioannis Baptista, sol in puncto Meridionali consistens, radios suos tam perfectè ad perpendicularum iacit, vt profundissimos puteos æquè in fundo ac orificio illuminat, quo alluissè videtur Virgilius Ecloga 3.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,
Tres patet cæli spatium non amplius vltimas.

*Serm. 18
Eclog.
3. Virgil.*

Sivquam hic Sol omnia secundum suas quantitates & colores visibilia reddit: certè oculus & intuitus magni Dei infinitè perfectius animam, quam respicit, illustrabit & illuminabit, vt seipsam videat & exactè cognoscat, quid sit & quid non sit; quam turpis & abominabilis etiam sibi sit in statu peccati existans; & è contra, quam pulchra sit in statu gratiæ, cum sublata fama peccatorum pristinus animæ nitore redit. Intuitus diuinus confert animæ tam exactam cognitionem sui, vt iam videat non solum peccata grauiora instar trabium, sed etiam leuissimula illa, quæ venialia appellamus; idque in tanto numero quanto atomi in radiis solaribus in cubiculo aliquot incidentibus interdum conspiciuntur.

Iniquitatem meam cognosco, & peccatum meum contra me est semper.

Psal. 50.

Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum.

Multiplicata sunt super capillos capitis mei

Dum nos gratia diuini respectus illuminat, cuncta mentis nostræ arcana nobis abscondita manifestat.

*Greg. 1. 88
Moral.*

Petrus Rauennas, Pater vidit illum, vt ille Patrem posset attendere. Patris visus filij venientis illustrauit aspectum, vt tota fugaretur obscuritas, qua circumfusa fuerat de reatu.

Ex hac autem perfecta sui cognitione cõsequitur contemptus sui, & quadam de præteritis displicetia,

Job. 7.

Factus sum mihi - met ipsi grauis.

Studium etiam & sollicita cura sese expurgandi, ut Maiestati diuinæ dignum præpararet tabernaculum,

Psal. 25.

Domine dilexi decorem domus tue, & locum habitationis gloria tue.

Radij diuini istius intuitus clarè ipsi exhibent turpissimam & sædissimam peccatorum faciem, quæ fucò boni & larua honesti multorum erga se amorè concitant: Non aliter, ac rugatæ illæ & exhaustæ Aulicæ anus, quæ lassatæ viris, nondum tamen satiatæ, fucò se depingunt & stibio ornant, ut incautos adolescentulos in retia sua pelliciant, qui dum edentatæ & malè olentes fæminas colunt, virentes Helenas aut resuscitas Veneres sibi fingunt & somniant. Aut sicut Incubi & Succubi Magorum & Sagarum demones, qui pulcherrimarum puellarum & formosiorum iuuenum ad decipiendum species assumunt.

Silius Italic. ex Xenophonte.

*Achæmenium spirabat vertice odorem,
Ambrosias diffusa comas, & veste resurgens,
Ostrum quam suluo Tyrium suffuderat auro;
Fronte decor questus acu, lasciuæque crebras
Ancipiti motu iaciebant lumina flammæ.*

Efficiunt itaque dicti radij, ut misera anima decipit se videns, stultum suum amorem, in odium peccati conuertat; nec cessat, donec destruat corpus peccati, & vitulus aureus, quem adorauerat, in cinerem redigatur.

Efficiunt præterea diuini intuitus radij, ut homo reuelata facie pulchritudinem virtutis contempletur, quam in tenebris peccatorum suorum hærens, falso ut monstrum horrendum, ut rem difficilem & turpem auerfabatur; cuius nomen aures eius vix ferrebant, imò timorem ei incuriebant, non aliter ac modo infantibus Turcarum nomen Ioannis Humidis præclari Christianorum aduersus Turcas Ducis terrori est, quo audito stentes conticescunt, sicut Parisienses puerili cum inclamari audiunt *Moine bonnie* reuelata itaque facie & detracta persona clarè die inueniunt

tuens ipsam virtutem & inueniens eam tam pulchrā, amabilem, simplicem, solertem, & quousuis ad suum amorem sapientem, ex animo eam amare incipit, dolerq; quod non prius eam nouerit & amauerit, quod ad umbram & nomen eius quasi panico terrore tactus expauerit, quod tam diu proprium bonum auersatus fuerit: Hæc autem mutatio nobis omnibus cōtinget, si intuitu diuino illuminati fuerimus ad pulchritudinem virtutis semoto omni velo contemplantam.

Cicero lib 1. Offic. *Honestum, etiamsi nobilitatum non sit, aut si etiam à nemine laudetur, laudabile est natura: quod si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sapientia.*

Et lib 5. de finibus, *Si ipsam honestatem vndiq; perfectam & absolutam, rem vnā præclarissimam omnium, maximeq; laudandam penitus videremus, quonam gaudio completeremur, cum tantoperè eius adumbrata opinione latemur?*

Idem 2. Tuscul. *Honestatis si quasi lumen aliquot aspicimus; nihil est, quod, ut eo potiamur, non parati simus, & ferre, & perpeti.*

Sapientiæ cap. 8. *Amator factus sum forma illius.*

Syllius Italicus ex Xenophonte.

Virtutis dispar habitus, frons hirta, nec vnquam

Composita mutata como, stans vultus, & ore

Incessuq; viro propior, latiq; pudoris,

Celsa humeros, niueæ fulgebant stamine palla.

Vidit eum Pater ipsius, hic diuinus intuitus animam fidelem penetraus mentis oculos ad cælum eleuat, vt futuræ quietis pulchritudinem & ad eundæ hæreditatis & possessionis præstantiam, quæ omnes pios post hanc vitam manet, contempletur, ipsum horum omnium Dominum, Creatorem & Collatorem Deum videat,

Regem in decore suo videbunt.

diuinorum etiam & cœlestium desideria & suspiria, comitante contemptu huius mundi, quem exilium, carcerem, & ergastulum suum arbitratur, excitat,

H 5 ad cō

adeo ut ex animo clamet,

Psal. 72.

Quid mihi est in caelo, & à te quid volui super terram?

Quomodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo.

Luc. 2.

Cupio dissolvi & esse cum Christo.

Nunc dimitte seruum tuum Domine in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti &c.

Rom. 7.

Quis me liberabit de corpore mortis huius?

Heu mihi quam longa sunt in amore mora.

Ut falco adempto velamento oculorum manu auctoris ultra detineri nequit, sed ad aptatam prædam motu auolat; ita etiam anima ardentibus radiis diuinorum oculorum illustrata & illuminata, cognoscens beatam quietem immortalium spirituum, amplius in hoc corpore & inferiore mundo quiete venire nequit. Et nisi æquè illicitum esset seipsum aquis suffocare, veneno aut laqueo perire sine expresso Dei mandato, sicuti illicitum est militi absque Ducis iussu locum ordinemque deserere, sine dubio multi facerent, quod quondam virgines Milesianas fecisse legimus.

Aul. Gell.

e. 15. Noct.

Artis. ca.

11.

Quæ cum Hegesiam Cyreniarum neruo se de contemptu huius vitæ perorantem audiuisent, mox colla laqueis indiderunt; non alio remedio malum hoc fisti potuit, quam quod ipsis interminatū sit toras denudatas ac laqueum ex collo gestantes, populo exhibendas, quæ sibi ipsis in posterum violentas manus intulissent. & si Cleombrotus Ambraciota ex alta turri in mare præcipitem se dedit cum Phædonem Platonis de immortalitate differentem legisset,

Cic. l. 1.

Tusc.

quæst.

Aug. l. 1.

de ciuit.

Dei c. 22.

ut post Ciceronem narrat Augustinus, certè maiore animo multi nostrum quocumque modo de hac vita sese extruderent (nisi fides Christiana hoc tacientes damnaret) diuina hac illustratione multò clarior & exactius edocti de superexcellenti pulchritudine patriæ illius Transmundanæ, quæ omnibus electis

ctis,
petu
nign
pare
lem
ben
pro
mam
dixit

De
Lum
mon
bilent

V
De

Grati
te cog
Pr
eatic
res fa
pinqu
Al
planè
N

et vid
nam
Meph
medic
imme
non i
à Dec
rumin
via la
ad inf
quæ i
diuini
optab

ctis, ac maxime omnium creatori & fundatori perpetua mansio futura est. Scintillantes oculi Dei benignè animam intuentes semper pulcherrimi apparent, hominem in amorem rapiunt, naturalemque rerum cœlestium excellentiam ita exhibent, ut Sol suo intuitu suam pulchritudinem nobis proferat, simulque rerum aliarum speciem & formam ostendit. An non hoc voluit Propheta cum dixit:

Domine in lumine tuo videbimus lumen.

Psal. 35

Lumen gratiæ tuæ lumen gloriæ vestræ nobis demonstrat: ô lumen admirabile! ô intuitum desiderabilem.

Vidit illum Pater ipseus.

Deus meus illumina tenebras meas!

Gratiæ tuæ vel vnico radio tenebras meas expelle, ut te cogam melius, amem feruentius!

Præterea benignus Dei intuitus ad animam peccatricem conuersus oculos eius ita acuit & penetrantes facit, ut timorem inferni cui ignorans appropinquauerat,

Altero pede in cymba Charontis,

planè non excutiat, & tamen dicat

Nisi Dominus adiuuisset me paulo minus habitasset in inferno anima mea.

ut videns horrendum illud Barathrum, igneam Aethnam absque vlla claritate, Auernum & Cauernam Mephitim exhalantem, miseros illos damnatos in medio tor tortorum & carnificum; deplorandos illos immortales in medio mortis mortem quærentes & non inuenientes; maledicentes illos blasphemos & à Deo maledictos, & desperatos, semper secum esse ruminet, *Terra deuorat habitatores suos:* & sic deserta via lata quâ ingressa fuerat, & magnis passibus recta ad inferos ducebat, dexteram ingrediatur & angustâ quæ in cælum deducit: An non hic insignis effectus diuini intuitus est, quam David forte peccatoribus optabat eû diceret, *Veniat mors super illos & descendant*

in sa-

in infernum viuentes, quasi dicat, mors eisin memoriam redeat, & sic viui ad infernum descendant, ne mortui inuiti eò detrudantur? Ego sanè aulim inter maxima Dei beneficia collocare perfectam cognitionem loci illius infelicis & perpetuorum tormentorum, quam continua memoria eorū dem comitatur. Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis. Vt columba quam diu in aquis effugiet & vmbra mului contemplatur, diligenter sibi ab eius vnguibus cauet; ita & prudens anima facillè cauebit, ne diabolo præda fiat, quam diu in stygium illum torrentem mentis oculos defiget.

Deinde diuinus intuitus animam illuminans, facit vt seipsam intuens & cognoscens, semper aut in sanctis lachrymis, aut sancto gaudio viuat: In sanctis lachrymis si forte peccauerit; in sancto gaudio si aliquo vsque peccata fugerit & virtutes amplexa sit. Quando anima auxilio diuini luminis videt se velut nuptiali innocentia ornata, præstantissimis Margaritis & carbunculis onerata, hoc est, omni genere bonorum operum abundantem, vt dicere possit, *Ieiuno bis in Sabbatho, Decimas do omnium qua possides, &c. Benè calceatam & ocreis munitam, ne in peregrinatione huius mundi luto terrenarum cogitationum inquinentur:*

Luc. 18.

Cant. 5.

Lau pedes meos, quomodo inquinabo illos?

Bone Deus, quam quæso læticiam concipiet? Non lux oriri visa est. Sanè ex orientis Solis radij non ita infirmum qui tota nocte auroram optauit recreant, quam talis illustratio diuina animæ mundæ & innocenti facta: *Lux oculorum lætificat animam:* præ gaudio enim & lætitia eam exilire facit, cum se in hac vita videat dignam amore & fauore creatoris sui, & amplexibus eiusdem in futura vita se fruituram sperat.

Cant. 8.

Lana eius sub capite meo & dextera illius amplexabitur me; quasi dicat, nunc eius gratia me consolatur, postmodum gloria coronabit: Atque hoc spectabile pura Prophetam Regium cum dixit,

Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, desisti

latitiam in corde meo. A fructu frumenti, vini & olei sui, multiplicati sunt: In pace in idipsum dormiam & requiescam: Quoniam tu Domine singulariter in spe, constituisti me: quasi dicat: Domine, Quia lumen scintillans Solaris faciei tue mihi impressum est: plantasti in me letitiam, & vexillum solidi gaudij in castro cordis mei erexisti: ex quo consecuta firma & secuta spes futuræ gloriæ, qualem habere solent qui semina sua terræ mandarunt, vineas oleasque plantarunt. Et in hac spe dormiam & requiescam, imò & moriar in pace, quia me speciali tua gratia in tam munito fortalicio bonæ spei collocasti:

Iam letus moriar:

Genes. 46.

Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace.

Luc. 2.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

O exoptandum aspectum Dei! Vidit illum Pater ipse. Sed vltius progrediamur. Insuper oculus diuinus iam nobis qua eundum fit demonstrat, & instar Phari alicuius in hoc mari magno fluctuantes ad cælum deducit:

Oculus sui cæco.

Iob. 29.

Dominus est oculus hominis.

Zach. 9.

Denique sicuti Elizeus oculos suos oculis defuncti pueri adiuuens eum à mortuis reuocauit & clarè videre fecit; ita etiam diuinus intuitus in animam incidens perfectæ eius illuminatio est.

4. Reg. 4.

2. Solis intuitus calefacit, ita etiam aspectus Dei: Dicitur de famineis oculis, quod intuentem, aut quem intuentur ipsæ adurant:

Vritq; videndo

Fœmina.

Fertur Helena quosuis iuuenes & senes suo intuitu inflammasse. Cupido in oculis illas faces, prunasque ferre narratur, quibus vniuersum hoc igni & flammis dare posset. Igniuoma quoque sunt specula, quæ in suo concauo reflexos & multiplicatos Solis radios reuerberantia, eiecto quasi igne, obuias domos & naues incendant: & tamen nihil æquè flammiferum & igni-

igniuomum, quam aspectus diuinus ad animam quam sibi copulare decreuit: Mox ac aspicit, statim igne amoris sui inflammat:

Apo. 1.

Oculi eius sicut flamma ignis.

Vt vidi, vt perij.

Flamma non ita subito Napghtha Babylonicum accendit, nec admotus ignis tam celeriter tormenta bellica sulphureo puluere inferta fulmina iacere cogit, quam Deus vnico suo intuitu in nobis ignem sui amoris accendit. Neque etiam aromaticum rogam quem sibi moriens Phœnix mox reuicturus construit, tam subito solis ardore accenditur quam anima vnico diuini oculi ictu flammis diuini amoris accenditur. Si enim *Ignitum eloquium eius vehementer*: Si exponens Scripturas verba eius adeo ignita erant, vt duo discipuli euntes in Emaus dicerent, *Nonne nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & periret nobis Scripturas*: quomodo oculi eius igni-omi non erunt? quam non amoris diuini Æthnam in corde illius excitabunt quem amicè intuari dignantur? Sunt enim hi oculi veri Phaetontes & alia inflammantia, qui paruum nostrum mundum totaliter inuertunt, & vnico momento multa plura operantur, quam quouis facundus Orator die æstiuo dicendo exequi possit: *Deus noster ignis consumens est.*

Luc. 24.

Et quidem oculi, cum volumus, admodum garruli sunt, & ignem etiam ex longinquo iaculantur, abiq; eo quod aut fumum aut flammam persentiscas, adeo viuacibus flammis vrunt. Quando Helias ad confusionem falsorum Prophetarum & defensionem veræ Religionis signum à Deo petijt, ignis de cælo descendens non tam expeditè suppositos fascēs & aqua confersâ victimam incendit & absumpsit: sicut neque aqua illa crassa quam loco ignis absconditi sacerdotes à Nehemia missi inuenerunt, tam celerem ignem in sacrificia immisit, quam diuinus intuitus animam quantumuis duram, viridem, frigidam & glaciale magno charitatis ardore incendit, mox ac dextero

3. Reg.

ocul

arder

à fac

rus e

scilic

Ignem

dar

dai a

diu

dio c

uaru

relic

star n

Pater

Ec. I

incen

quasi

umme

Sinc

cordi

li qui

miga

qui c

Pater

ignu

ait:

misit

amor

lisp

Mag

rigue

gnoi

nuoi

te D

nisp

mora

nudu

ocu

2. Mac. 1.

oculo ipsam intueri cepit, *Halitus oculi eius prunas* Job. 41.
ardere facit: & idem insinuat David cum ait: *Ignis* Psal. 17.
à facie eius exarsit, carbones succensi sunt ab eo. Hi intuitus

efficiant id ad quod Christus in mundum venit, scilicet omnia igne amoris & charitatis incendere: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accen-* Luc. 12.
datur? Hi intuitus oculorum fuere qui filios Zebedæi à suis retibus & charissimo parente tam celeriter diuulserunt, ac si nauicula ipsorum aut domus incendio conflagrare cepisset. Hi intuitus fuere qui auarum illum Matthæum à telonio abduxerunt, vt relicti pecunijs pauperem Christum ipse pauper instar militis, qui *zonam perdidit* sequeretur: *Vidit illum* Proverb.
Pater ipseus: Vidit Iesus hominem sedentem in telonio, Castrense.

&c. Hi fuere intuitus illi quibus igne diuini amoris incensus Petrus & cæteri Apostoli, præ nimio calore quasi nudi Christum secuti sunt: *Ecce nos reliquimus* Matt. 19.
omnia & secuti sumus te:

Nudi, angustiati, in pellibus caprinis. Hebr. 11.

Sine zona vt Carthaginenses, sine burfa & calceis, vt cordigeri discalceati. Hi erant flammium illi oculi qui titionem illum ob trinam negationem iam fumigantem denuo accenderunt: S. Petrum inquam, qui corpore & animo adeo frigebat. *Vidit illum*

Pater ipseus: Conuersus Iesus respexit Petrum. Et verè lignum fumigans tunc erat Petrus. nam vt Lactantius ait: *Titionem vulgus appellat extractum foco torrem semustum, extinctum:* nam Petrus ille qui adeo diuino amore præ cæteris discipulis arserat, vt tacentibus alijs ipse & verbis & opera paratum se in mortem cum Magistro ire iactaret, ad vocem ancillæ omnino ob-

tiguerat, & extincto charitatis lumine carbone nigrior erat. Sed benigni Domini intuitus tantum denuo ignem amoris in corde eius accendit, vt apparente Domino in littore, non expectarit donec velis remisq; adiuuantibus ad ipsum pettingeret, sed nullam moram ferens præ amoris magnitudine & calore nudum se aquis commisit, vt ante alios cupitis

Domini

Domini amplexibus fruereur,

Hei mihi! quam lenta sunt in amore mora!

tunc præ ardore amoris in medijs undis nudus natas

Plin l. 29.
cap. 4.

Ioan. 18.

Cant. 3.

frigus non sentit, qui ante aliquot tempus Salamandra frigidior, & diuino igne destitutus inter medios milites ad calefaciendum se accurrit, *Erat autem cum eius & Petrus, stans & calefaciens se.* Erat sanè tunc Petrus *Ignis - græcus*, in medio mari ardens, & dicere poterat,

Aqua multa non potuerunt extinguere charitatem,

Et cum Leandro apud Ouid. in ep. Heroid.

Frigora ne possim gelidi sentire profundi,

Qui calet in cupido pectore præstat amor.

Si enim anima nostræ amore Dei incalesceret

Bonau. in
Vita S.

Fran. c. 5.

Ioan. 21.

frigus externum parum corpus nostrum affligere

Interrogatus enim aliquando S. Franciscus quomodo tu tam tenui se possit ab hiemalis algoris asperitate tueri

Spiritus seruore respondit: Si superna patria flamma per desiderium contingeremur interiori, frigus istud externum facile portaremus. Hi intuitus effecerunt ut pedibus Domini sui, pedibus triplici confessione

quia amote, triplicem negationem in domo Pontificis factam, Non noui eum, elueret. Vnde Augusti Tract. 123. in Ioan. Redditur negationi trina trina confessio, minus Amori lingua seruiat, quam Timori: & plus excruciatu eliciuisse videtur Mors imminens, quam vita præsentis: & sit amoris officium pascere Dominicum gregem, si fuit amoris indicium negare Pastorem. Hi sunt illi oculi, qui ita sancto amore Martyres irradiarunt, accenderunt, & quasi ignesunt, ut difficillimum sit anime amplius in hoc corporis ergastulo commorari, sicut molestissimum ob continuos & directè ferientes radios Solis in zona torrida commorari, quam propterea omnino inhabitabilem Vereres putauerunt, de qua Virgil.

Ioannes
de Sacro-
boscho in
Sphæra
cap. 3.
Virg l. 1.
Georg.

lib. 1. Georg. *Quinque tenent cælum Zona, quarum una torrida,*

Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni. & O

& Ouidius, lib. 1. Metam.

*Vtq; dua dextra cœlum, totidemq; sinistra
Parte secant zona, quinta est ardentior illis;
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura Dei, totidemq; plagæ tellure premuntur,
Quarum qua media non est habitabilis æstu.*

Sed experientia nunc docuit etiam sub ipsa zona torrida & æquinoctiali linea non modo Insulas, verum etiã integras regiones habitabiles reperiri: quãvis illæ partes Africæ quæ arenosæ sunt & aquis destituuntur, ab incolis suis deserantur: Sicuti itaq; in his regionibus commorari difficillimum est, maxime in diebus canicularibus, & quando rapidus torret sitientes Syrius agros, aut si quando imperitus Phaeton patrum currum ac Solis equos male regens mundi incendant, ita vt

*Tum Nympha, fontesq; lactisq;
Defluxere comis; quarit Baotia Dircem, &c.*

Ouid. 2.
Metam.

& multò post,

*Ima petunt pisces, nec se super aquora curui
Tollere consuetus audent delphines in auras.*

tot sicuti Hercules viuis flammis suæ inducullæ quam ei Nessus centaurus incantarat, & zelotypa Deianira tradiderat, vstulabatur, se omnib⁹ vestibibus spoliabat; sic etiam Martyres Iesù-Christi inflammati ardenti intuitu oculorum, Dei moram vltiorem in hoc mortali corpore & fugaci vita vltierius non ferunt, mortem quærunt & mutationem loci pro refrigeratione sui amoris desiderant: Tyrannorum gladios, ignes, furcas, bestias siue obtinere optant, vt per hæc ex fornace huius militantis & desiderantis amoris ad fornacem amoris triumphantis & exultantis transfertantur.

Quis me liberabit de corpore mortis huius ? inquit Apostolus Paulus. Si bestia mihi parcant irritabo eas, & ad mei lanienam prouocabo, dicebat S. Ignatius. S. Apollonia in rogum preparatum seipsum immisit, promptior inuent a est ad mortem famina quam persequitur ad pœnam. Sub Valeriano & Galieno Imp. tre. *Euseb. l. 6. Hist. ca. 3.*

Martyr. centi martyres in accensum fornacem apud Carthaginem sese coniecerunt. Imò diuinus intuitus tā uacibus flāmis hominem accendit interius, ut nō sciat ignē qui à Tyranno adhibetur exterius. An hasitas? An non vides quotidie maiorem flammā minores absorbere? maiorē dolorē minorē expellere? leuiorē adustionē totius corporis incēdio sopiri? Et iterū, An non experitis simile simili non nocere? verbi gratia, pisces qui frigidaē naturae sunt in aquis nullū frigus sentiunt, & *Quod frigus aeris (mulieres) tolerabilis uariis fuerit, facit hoc frigus suum: Similibus enim similia gaudent: ideo nec corpus carū frigus horreat facit consuetudo natura, quam fors ita sunt frigidiorē.* Ignis diuini amoris benigno Dei oculo in animā immisus & accensus vehementius, quā fornax Nabuchodonosoris tribus puris prae parata, aut ignis à Decio S. Laurentio supplicium illius, incenditur: Ignis ille Tyrannorum corpora tantum contingit, ignis uero diuini amoris uitas animas assat: *Segnior fuit ignis, qui foris uisit, quam qui intus accendit,* inquit S. Leo. *Vulnus alit uenis & caeco carnis igne.* Maior poena est multo tempore abiq; uisio latitio quempiam amare, quā ictum gladij. S. Pauli autem ignem S. Laurentij perferre, maximè cum certi simus hanc mediam infelicē seu potius miserā horā nos ad perpetuā fruitionē rei tantoperè amare & concupere deducere. Quid quālo ignis igni additus priorē calefaciendo impedit? An aqua aquae addita facit ut prior refrigeret? Aut quomodo oleum oleo infusum uerabit ne ardeat? Simile gaudet simili: *Quid ergo Martyribus nostris qui iam diu aethneis flāmis charitatis erga Deum in fornace diuini amoris arserunt, corpori exterius ad motus ignis nocēbit? contingit illis quod Agathae uirgini de qua legimus, Agathae laetissime & glorianter ibat ad carcerem & quasi ad epulas uisitata.* Sic duo fratres germani natione Romani, palam alligati & clauis pro fide Christi fixi, tuadenti Fabiano ut pro euitandis tormentis Christo nuntium remitterent, unanimitè & Romano pectore responderunt, *Nunquam tam incunde epulari sumus, quam huiusmodi*

Leo Ser. de Natal. S. Laurent. Virg. 4. Eneid.

Breuiar. Rom. 5. Februar.

Breuiar. Rom. 18. Junij.

libenter Iesu Christi causa perferimus, in cuius amore nunc
fixi esse cepimus. Vtinam tam diu nos hac pati sinat, quam-
diu hoc mortali corpore vestiti erimus. Qui diem, noctemq;
in tormentis diuinis laudat, canentes, deniq; telis transfixi
ad martyrij gloriam peruenerunt.

Sic S. Polycarpus discipulus S. Ioannis Euangeli-
sta, Episcopus Smyrnenfis, totius Asiae Doctor & om-
nium Christianorum Pater, cum iam octoginta sex an-
norum esset, & ad mortem se queri praesciret, non fugit,
quod per fenestram in vicinam domum ingressus facere
potuisset; sed cum dixisset: *Voluntas Domini fiat, nihil*
moratus continuo apponi mensam hostibus, quasi hospiti-
bus, iubet; atq; eis epulas largius ministrari, omnis hora ab
eo spatio orationis gratia impetrato: & tandem reuinctis
manibus & incendio proximus, in haec verba omni-
bus audientibus prorupit, Deus, benedico te, qui me in
hanc diem atq; in hanc horam perducere dignatus es, ut
particeps existerem martyrum & Calicis Christi tui in re-
surrectionem vitae aeterna anima ac spiritus mei, &c. In-
uenti quoque sunt qui ex animo querebantur sibi
parci, cum alij Christiani eiusdem fidei consortes ad
supplicia raperentur, *Tormenta quasi thesauros prae-*
ferentes, ut de Machabæis Gregorius Nazianzenus,
loquitur: Inter alias autem virgo quaedam Roma-
na nomine Secunda, videns sororem suam Ruffinam
similiter virginem coram se virgis caedi, Praefecto di-
xit, *Cur sororem meam hoc honore, me vero ignominia af-*
ficitis? Iube ambas simul caedi, qua simul Christum Deum
confitemur. S. Tiburtius filius carnalis Chromatij
Praefecti Urbis, & spiritualis S. Sebastiani, facto signo
crucis ardentes prunas nudis pedibus calcans Iudici
Fabiano dicebat; *Disce ex hoc solum esse Deum, quem*
Christiani colunt; pruna enim mihi flores videntur.
Quid Sanctus Laurentius Decio dixerit, quomodo
Tyranno semiustus insultarit, lippis & tonforibus
notum est. & de eo ait S. August. Ser. 30. de San-
ctis, *Hoc igne, Saluatoris scilicet, Beatus Lauren-*
tius acensus flammarum non sentit incendium, dum Chri-
sti ardor desiderio, persecutoris poenam non sentit. Et sicut

Euseb. l. 4.
Hist. c. 14.

Orat. 202
de Mach.

Breuiar.
Rom. 10.
Iulij.

Breuiar.
Rom. 11.
Aug.

I I
Empe

Empedocles postquam se in fornacem Æthiæ mōtis coniecit, leuem aliquem calorem corporis, nō sensit, viuis illis flammarum fluctibus ipsum vndique amburentibus & penetrantibus: Sic nec Martyres nostri ignes & tormenta à Tyrannis inflicta sentiebant, cō quod vndique inuisibili igne diuini amoris circumdarentur, qui sanè visibili illo multo efficacior & potentior est: quamuis enim per se consideratur, multum actiuus videatur, comparatus tamen ad diuinum haud multo efficacior quam ignis depictus est. O incomparabilem calorem ex amico Dei aspectu ortū.

Vidit eum Pater ipseus.

3. Aspectus magni illius huius mundi oculi an non generat? an mutus amantium intuitus ad generationem non prouocat? Idem facit benignus intuitus Dei nostri: operatur enim in nobis omnia genera bonorum operum, omniaque facta Heroica, qui pulcherrimi fatus, partusq; sunt, *Amor magna operatur*, est: præterea efficit vt infideles, aut mali Christiani videntes bona nostra opera, deserta gentilitate ad fidem veram, aut relicta vita dissoluta ad bonam frugē conuertantur; allecti scilicet pulchritudine virtutum nostrarum, charitatis, sobrietatis, contemptus mundi & diuitiarum, Patientiæ, imò & Mortis ipsius tolerantia. Enumerari vix possent spectatores, qui videntes Martyres nostros tam alacriter & intrepidè mortem & tormenta subire, conuersi sunt. S. Iacobus Apostolus frater Ioannis sub Imperatore Claudio, & Herode Rege constanter ac patienter subiens Martyrium, antequam moreretur filium spirituale Christianū genuit: Illum ipsum dico qui nomen eius coram tribunali detulerat: hic enim in ipsa arena in qua S. Iacobus decertabat, Christianam fidem professus, veniam rogans, osculū & Apostolicam benedictionem meritus, eadem constantia cū suo spiritali patre S. Iacobo capite truncatus est, ita post Clementē Alexandrinum narrat Eusebius. Videris itaq; calorem hunc diuino aspectu piæ animæ infusum, non magis sterile esse quam corporeus ille sol corporibus intusdit.

Adeoq;

*Act. 12.
Anno Do-
mini 44.*

*Clem.
Alex. l. 7.
Stromat.
Euseb. l. 2.
Hist. c. 9.*

Adeoq;
fabit,
terit p
bi sim
Paulu
signu
quilib
tam
& lucr
plo, pe
natur
4. Hi
plexio
nitum
re: An
libera
nevol
quam
mam
Coni
fuit, d
proba
charit
cum
sic acc
Magd
culis
quam
modu
hume
deret
ne dar
Bex
O q
rapax
minar
sucta
ne ad

Adeoq̄ue quisquis verus Christianus est, nunquā cessabit, quin totum orbem (quantum in se est) conuenterit prædicando, consulendo, alliciēdo vt omnes fibi similes aut meliores efficiat; verē enim dicebat S. Paulus: *Volo omnes esse, sicut meipsum.* E contrario autē signum exigui caloris & amoris in nobis est, quod quilibet nostrū secundum statum & vocationem suā tam parum sollicitus sit proximum suum ædificare & lucrari, quem Christo natum potius malo exemplo, peiori consilio destruit & enecat, quam nondum natum spiritualiter Christo regenerat.

4. Hic vel ille aspectus astrorum talem vel talem cōplexionem influit; & quis nescit benignum Dei intuitum humores & complexionēs hominū immutare? An non ex superbis humiles? ex sordidis & auaris liberales? ex impudicis castissimos facit? An non beneuolus Iesu Christi aspectus Magdalenam alteram, quam describit Salustius Semproniam, in honestissimam matronam commutauit? De hac ait Salust in Coniur. Catil. *Hac mulier genere atq̄ forma fortunata fuit, docta psallere, & saltare elegantius, quam necesse est proba. Multa alia, qua instrumenta luxuria sunt. Sed ei chariora semper omnia, quam decus atq̄ pudicitia fuit: Pecunia, an fama parceret, haud facile discerneres: libidine sic accensa, ut sapius peteret viros, quam peteretur: Hæc de Magdalena dicta puta, qua tamen beneuolis Dei oculis immutata tam modesta in habitu & ornatu, quam antea fastuosa & elata, incessit: tam castè postmodum, quam prius lubricè, vixit. Quis S. Pauli humorem tam citò immutauit, vt vesperi eos defenderet eamq̄; religionem assereret, quam & quos manè damnauerat & persequeretur?*

Beniamin lupus rapax, mane comedit prædam, & vespere diuidet spolia. Gen. 49.

O qualis mutatio complexionis, qui mane erat Leo rapax, crudelis, sanguinarius, & carnuiorus, *Spirans minarum & cadis in discipulos Domini,* vespere tam mansueta ouis est, vt mori paratus sit pro iisdem quos mane ad ignem & crucem depoposcerat! Quæ noua cō-
I 3 ple-

plexio! sub vesperam maximum bellum Iudaismo indicit, pro quo defendēdo manē arma assumpserat: pro Christianismo decertat cuius iam ante ruinas optabat.

Act. 9. Saulus autem conualescebat, & confundebat Iudeos, affirmans quoniam hic est Christus.

Act. 9. Ervnde hæc? Non aliunde nisi quia circumfulsit ei lux de caelo. Vidit eum Pater ipseus. Hæc mutatio dextera excelsi.

Luc. 18. *Psal. 76.* Apud Illyricos quorundam oculi & greges, & homines fascinare dicuntur, ita ut in illis vigorem naturalem supprimat: eodē modo Deus in quibusdam, sed in utilitatem eius qui patitur, benigno suo intuitu superfluum & masculam carnis, libidinisq; vim supprimit, & ab ordinarijs stimulis quos etiam Sancti, qualis S. Paulus fuit, patiuntur, liberat. Et hæc gratia specialis quam S. Paulus suis precibus obtinere non potuisset, diuo Thomæ Aquinati collatam legimus, quæ & forte Origini concessa est, cum castè vixisset inter septem virgines amanuenses seu librarias, quas ei quidam Ambrosius, studijs ipsius favens, quotidiè alebat à quibusdam putetur. Faxit ut omnes nos, maxime illi quibus ex voto aut regula castè continētur, quæ viuendum est, hoc dono speciali ornemur. Et qui quæso talis Dei intuitus necessarius non erit? Avulsi itaque maximam affinitatem Dei, Solis & hominis.

Euseb. l. 6.
Hist. c. 17.

III.

QVID INTUITVS PATRIS OPERATUR
in Prodigio nostro, & quid Dei in
Publicanis.

Siquis ex me quærat, quid profuerit Prodigio nostro quod eum Pater aspexerat? *Vidit illum Pater.* Respondebo duplicē esse intuitū, vnū planè externū, nō inheerentē nec aliquid in persona visa producētē: internū seu inheerentē alterū. verbi gratia, intuitus externus est, si videā miserū misericordia motus meliora

liora ei
miseria
ej cond
solatus
ultus iu
pulchri
prædis
tatam a
tibus si
re vt cu
te cor i
tuitus l
inherē
sarus in
nihil n
dens ac
ella lib
tuitus a
na aut
gratia,
gros ca
aut qu
cula or
agit, h
adurit
Vidit

Au
piam;
minit

hic en
in eo,
nes, te
oculo
cogni
tam o
circa
& spe

liora ei opto, sed opto tantum, & nihil boni quo suam
 miseriam subleuet confero; & cum nesciat quod
 ei condoleam ipsique bene vilim, æquè in animo de-
 solatus & in marsupio inops remanet: Vel si quis ad-
 ultus iuuenis virginem viro aptam, decora statura,
 pulchrioris formæ, gratis moribus, facundo eloquio
 præditam, honesto loco oriundam, & sufficenter do-
 taram aspiciat, eiusq; amore captus statuatur eam par-
 tibus sibi in vxorè deposcere, omnemq; lapidè moue-
 re vt cupitis fruatur amplexibus, illa interim ignorã-
 te cor incogniti sui proci tam grauius sauciatu; in-
 tuitus hic respectu puellæ omnino externus, & non
 in hærens erit; omnis enim effectus ab hoc intuitu cau-
 satus in intuente residet, quamuis sic viso, visum se esse
 nihil noceat, nihil enim obest misero si videatur & vi-
 dens ad misericordiã commoueat, sic nihil nocet pu-
 ellæ liberæ si ad matrimonium honestè expetatur. In-
 tuitus autem internus seu in hærens est, qui in perso-
 na aut re visa nouum aliquem effectum causat, verbi
 gratia, quando Sol suo intuitu oportuno tempore a-
 gros calefacit, & ex sempre herbas fructumq; educit:
 aut quando Leonis signum ingressus comitate cani-
 cula omnia adurit, arbores exsiccat, canes in rabiem
 agit, hominibus febres conciliat, oculos faciemque
 adurit & fædat:

in suo
 in suo
 in suo
 in suo

Visitabo vos velociter in egestate & ardore, qui conficiat *Leu. 26.*
oculos vestros, & animas vestras.

Aut quando instar Taurorum transuersim, quem-
 piam, aut propter inuidiam, aut propter iram, quasi
 imitantem intuemur;

Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. *Iob. 16.*

hic enim aspectus, aut dolorem, aut timorè generat
 in eo, in quem vultus talis desigitur; imò nec ipsi leo-
 nes, teste Plinio, obliquè obtutu ferunt: Aut quando
 oculo misericordiæ, quis pauperem intuetur; vel in-
 cognitum hilari vultu recipit; aut in personam ama-
 tam oculos amoris plenos vibrat; modò alijs quid
 circa se actum sit constet: hoc ipso enim delectantur,
 & spe aliqua obtinendi, quod sperant recreantur,

Plin. l. 8.
cap. 16.

si videlicet quempiam sua miseria motos intelligat. Sic gaudet miser, si cōpatientem sibi nouerit; nā miseria miseriorum est, miseriā sine misericordia parā hinc quidam capitali suo inimico oprabāt:

Sisq; miser semper, nec sis miserabilis ulli.

*Ouid. in
Ibin.*

Magnū autem in malis solatium est, si quis nobis compatiatur; vnde Menander ait, *Plurimum prodest apud infortunatos, praesentes sibi videre, qui condolent.*

Vt itaq; eō vnde digressi eramus reuertamur, dico intuitum hunc Patris ad filium terminatū produxisse in Patre misericordiam, & lachrymas, *Vidit eum Pater ipseus, & misericordia motus*: nam quod non vidit oculus, cor non dolet.

*Ouid. de
Arte.
Iuuen.
Sat. 2.*

*Dum spectant laesos oculi, laeduntur & ipsi,
Vnaq; conspectaliuorem ducit ab vna*

Prodigus autē, si visus eius reciprocus vsq; ad paternum vultum pertingere potuit, vidit eum partim subridentem, quod filium perditum redeuntem cerneret; partim autem tristē ac calidas lachrymas plorantem, quod tā malē habitū intueretur. Hic itaque reciprocus intuitus varia in Prodigio nostro cauere potuit: Imprimis solatiū quod Patrē suis passionibus & miserijs cōpatientē videret. Secundo, spē bonam concepit se admittendū fore, aut vt admisā culpam purgaret, aut vt veniā precaretur. Tertio, Mutuā fortē erga Patrē cōpassionē excitauit, cū videret Patrem nunc annis grauem, vt quem lachrymæ vix decenter, sui causā flentem. Denique displicentiā, aut nouam, aut renouatam, quod sua prodigalitate & luxuria Patris canos ad tantā miseriā redegisset: Et hoc sensu, quod dicitur, *Et misericordia motus*, etiam filio accommodatur: cum enim videret Patrem tam amarē lachrymantem, sine dubio paternarum lachrymarum misertus est, eodē modo quo Christus, qui cum sua Passione esset obiectum cōpassionis benedictæ Matris suæ, ipseq; esset gladius doloris virginale cor penetrans, considerato Matris dolore, & cor amaritudine quasi disruptum aspiciens, cōpassioni Matris suæ cōpatiēdo mutuas vices rependit, ita

vt passio
pelleret
fluctus

Aqu
Multum
profuit

2.
3.
4.

Nam no
nem in
neum c

Qui
Iesu Ch

bus, nun
lumines

quam fl
rendis i

epre ser
rini; qu

hic pun
apud In

bore, su
constru

oportet
ante oc

placere
populo

quam iu
cum Ca
tem od
dolos, i
riantur
ferenda
(cum of
citiæ fi
rium m
pum; n
Prophe

vt passio compassionem, & compassio passionem impelleret, vt fluente refluxenteque Euripo se mutuo fluctus s' lent,

Aque diluuij euntes & redeuntes.

Genes. 8.

Multum igitur aspectus paternus Prodigio nostro profuit; ipsum enim

1. illuminauit, vt perfectius suos agnosceret errores.
2. inflammatum amorem, cum tantam Patris clementiam videret.
3. Bona in ipso proposita, & desideria generauit:

Nam non aliter, ac si nouam omnino complexionem induxisset, cor lapideum emolliciens, in cor carneum commutauit.

Quidnam autem possit spiritualis aspectus Dei & Iesu Christi in nostris publicanis, & aliis peccatoribus, nunc videndum est. Primum itaque est, quod illuminentur in cognitione sui ipsius, ita vt videant, quam stultè elegerint pro bonis huius mundi acquirendis in æternam damnationem incidere; quam in epre seruum Domino, creaturas creatori præposuerint; quam amplum in cælo regnum amiserint, vt hic punctum, aut pedem terræ possiderent; quales sibi apud Inferos mansiones præpararint, dum hic de labore, sudore, & sanguine pauperum, superba palatia construerent, ipsos nimium opprimendo, & plus quàm oporteat interdum exigendo. Hic Christi aspectus ante oculos ipsis proposuit, quomodo cupientes placere Cæsari, eiusq; mandata rigidè exequi, toti populo, ipsique Deo sæpè displiceant, cum plus, quam iura dicent, exigunt. Ostendit ipsis, quomodo cum Cæsare Cæsaris fauores pereant; populare autem odium & maledicta in exactores nimium subdolos, importunos, & molestos nunquam intermorianur; amicitiam vnus amicitia multorum præferendam non esse; amicitiam inconstantem vnus (cum officia non sint patrimonia) debere postponi amicitia firmæ, solidæq; totius populi: amicitiam patrum maius faciendam, quam Magnatum & Principum; nam, vt Martialis ait, *Pares amici: & Regius 10. Epigr. Propheeta.*

Mart. l.

Regius 10. Epigr.

Nolite 47.

I 5

Psal. 145. Nolite confidere in Principibus, &c.

Quæ cum ita se habere videant, deliberate resoluunt Publicanorum officium deserere. Hic etiam Christi inuitus qua Deum cognoscunt, augmentat.

Secundo Diuinus inuitus in nostris Publicanis, calorem quempiam, & nouum amorē operatur, ita ut ament, quod oderant, verbi causa, restitutionem malè partorum, & distributionem bonorum legitimè ac-

Luc. 19.

quisitorum in pauperes; Domine, ecce dimidium bonorū meorum de pauperibus. Et si quem defraudauit, reddo quadruplū: thesaurizare in cælo, quò nec fur appropriat, nec tinea demolitur; non in terra, ubi nihil certum, nihil tutū: Deo non hominibus scenerari. Patrimonia tua Dio scenera, dicit Cyrianus: bona sua variis summis per-

Cypr. de Habitu Virg.

manus multorū pauperum in cælum præmittere potius, quam cistæ simul includere; ut sic, & bona nostra in perpetuū conseruemus, & diuinam iram à nobis auertamus, exemplo Iacob Patriarchæ, de quo legimus,

Genes. 32.

Et perterritus diuisit populum, qui secum erat: greges quosq; oves, & boues, & camelos in duas turmas, dicens: si uenerit Esau ad unam turmam, & percusserit eam, alia turma, que reliqua est, saluabitur. Sic S. Laurentius per-

Leo in

Natali S.

Laurentij.

manus pauperū, Decij unguis rapacibus, thesauros ecclesiæ subduxit, de quo S. Leo: Numerosissimos sanctorum pauperum obtulit greges, in quorum uictu atque vestitu, inamissibiles considerat facultates; qua tanto integrius erant salua, quanto sanctius probabantur expensa.

Iob. 14.

Facit hic amor, ut hæc bona temporalia tanquam prodromos quosdam, & pignora in cælum præmittant, ubi in æternum uiuitur, cum quantumcunque vita nostra producat, semper tamen breues dies hominis sint. Facit, ut nunc promptiores sint ad distribuendum, & quasi dissipandū bona sua in pauperes, qua fuerint parati expilandum populum & nummos corrogandum, sub fucato subinde prætextu Cæsaris, aut Dominorum: Cumulus illi auri, quem ex agro Reipublicæ collegerant, in pauperes erogatur & denud feminatur, ut post hanc vitam multo meliorem acceruum, pro uno centum, in altero mundo colligere valeant.

leant: Sicut Reges & Principes, cum primū aliquam urbem suæ ditionis egrediuntur, aurum & argentum in populū spargunt; ita etiam illi, in quorumuis occurrentiū pauperū manibus eleemosinas seminant.

Dispersit dedit pauperib. iustitia eius manet in saculū saculū. Psal. 112

Sic, sic diuinus intuitus illos calefacit; ita corda illorū pullulantia & fecunda facit in omni genere bonorum operum; ita priorem complexionem, & nō uum omninō humorem influit,

Quod placuit, spernit; repetit quod nuper omisit.

HORAT.

Adeo, ut quisquis corū dicere posset, se in nouū hominem transformatum, & cum Apostolo, *Viuo ego, iā non ego; uiuit uero in me Christus*; & quod iuuenis poenitens, & bonæ frugis hominē imitatus, percunctati meretrici, cum qua ante consueuerat, *An me nescis?*

Ambr. 1.

respondisse dicit, *Ego iam non sum idem ego*; optimo iu-

2. de poenit. c. 10.

re etiam Publicani ad Christum conuersi dicere poterant; si quis, n. eos rogasset, an essent quales fuerāt, exactores, concussores, raptores, plebis sanguisugæ &c. respondere potuissent, Nō sumus tales, iam tempus illud præterit, noui homines sumus, eadem restant corpora, sed alius animus, mens alia, noua uoluntas; & de ipsis uerum erat: *Fuistis aliquando tenebræ, nūc autem lux in Domino.* Fuimus tales, & natura nostra, ut libero arbitrio; sed noua Christi Philosophia, influxus misericordis ei⁹ intuitus, efficacia gratiæ ipsius nos reformauit, falsa Metempsychosis, seu transfusio animæ de corpore in corpus à Pythagora cōficta, renatos haud adeo alterare poterat, sicut fauorabilis aspectus oculorū Dei misericorditer super quēpiam directus, uoluntates nostras, & desideria alterat, *Dedit potestatiē filios Dei fieri.* Ut hominis intuitus in lucidum speculum delixus facit, ut producta in speculo imago, ipsum uicissim fixis oculis intueatur: Ita etiam aspectus Dei in animas nostras, ueras Dei imagines incidens, facit ut quæ oculum in rebus terrenis figebant, quæ solum Cæsarem, eius iura, & propria lucra consecrabantur, prohdolor! mox felici metamorphosi nihil nisi cælestia contemplerentur,

præter

præter honorem Dei, & suam salutem nihil querant, *Hac mutatio dextera Excelsi.* O felicem & benedictam horam, qua Dominus noster Iesus Christus oculo misericordię suæ nos intueri dignabitur. *Vidit eum Pater.* Præterea etiam hic intuitus magnanimitatem, & heroicam fortitudinem excitat, cum ex hoc intuitu cognoscamus quod *spectaculum facti sumus Deo.* Ad præsentiam Imperatoris alacrius concurrunt milites, fidelius laborant serui *ad oculum seruientes;* sic S.

Act. 7.

Stephano animi vigor duplicatus est, cum *vidit caelos apertos, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei.* Aspectus hic oculorum ita attractiuorū plenorum omnimoda gratia nos ad amorem Dei pertrahunt, & vt Sol hortorum decus Heliotropium circumducunt, ita vt semper Deum obuerso vultu sicuti Heliotropium solem, quocumque conuersus fuerit, intueamur. *Oculum ex oculo comparant.* vt solis radii in oculos nostros

Isai. 29.

incidentes, volentibus, nolentibus lachrymas excutunt, ita diuinus intuitus calidas Pœnitentiæ lachrymas, amoris indices, pro eluendis peccatis causat. O vtilem intuitum! Domine Deus cuius providentiæ oculus vniuersam hanc mundi machinam administrat benigno oculo, *Aspice in me & miserere mei!* vt videam peccata mea, miseras meas; paradysum tuum, vt amem; infernū vt timeam; Intueare animam meam vt tuo amore accendatur, vt bonis operibus fecundetur, vt mala eius complexio in meliorem humorem commutetur. Et quia oculi nostri sunt instat speculorum imagines quorumcunq̃ue obiectorum recipientium, oculos tuos mi Deus in meos conice, vt in meis oculis ac intellectu imprimant imaginem viuam tuæ Maiestatis & oculorum tuorum cuncta videntium, omnia manifestantium!

Oculus cœli videt omnia.

*Vide Plu-
tar. in
Tract.
aduers.
Colotem.*

Muri tui coram oculis meis semper.

Videt hic Deus omnia primus.

Cæcæ, Deus videt.

Stans in propinquo cominus videt Deus.

*Respice in me Domine vt ego respicam in te, sicut
imago*

QVOD PATER PRODIGI DIVERSIS
considerationibus huc illucque agitatus, tan-
dem rationibus misericordiae per-
suasus sit.

HÆc formula loquendi, *Pater misericordia motus*
est, suspicari me cogit, quod bonus ille Pater,
 cum subito filium suum tam malè vestitum re-
 ducem videret, diuersis & sibi contrariantib; ratio-
 nibus agitatus fuerit, sc. An in domum, pristinaamq; gra-
 tiã reciperet filiũ, an potius obstinata areaq; fronte
 probè cõmeritum refelleret? Aduentũ ne ipsi gratu-
 laretur, aut verbis maledicis, aut fustibus duris, aut
 trisq; Carcerine m̃cipandus instar teræ siluestris es-
 set, an vt prius libertati solita permittendus? Exiit
 millenæ & millenæ cogitationes diuersæ & contra-
 riæ, vt colluctantes inter se ventorum turbines, aut in
 summis Alpibus annosam quercum, aut in medio oc-
 ceano periclitantem nauem, nunc huc, nunc illuc,
 donec in alteram partem inclinetur, agitare solent,
 animum senis nostri conturbant.

*Virg. l. 1.
 Æneid.*

*Vna Eurusque, Notusque ruunt, creberq; procellis
 Africus, & vastos voluunt ad littora fluctus.*

Hinc enim zelus vindictæ Iustitiæ pallio conrecta
 verisimilibus & appatentibus rationibus miserum
 lum senem imperebat, dicens:

* 1. Meruisse à domo paterna excludi, & dignũ qui
 cum pauperibus fores paternas obseruet, & nõ inero-
 mittatur, qui sua sponte, reclamante parente, calidis
 lachrymis, interruptis singultibus & suspitiis abitam
 deprecante, nec horam moratus paterna domo se e-
 iecerat: Neque enim melioris iuris sunt filij familias
 in ædibus paternis, quam vxores in domibus marito-
 rum. Et tamen si eorum aliqua dixerit:

Osee 2.

*Vadam post amatores meos, qui dant panes mihi &
 quas meas, lanam meam & limum meum, oleum meum*

imago in speculo in illum quem repræsentat, cum & ego sim imago tui, conuerte me, & conuertar ego: nequeo enim me ad te conuertere, nisi tu me prior conuerteris ad te; nec te prius intueri valeo quam tu me intuitus fueris. O me miseram imaginem specularem quæ omnimodo à Proto typo meo & spectatore dependeo. O me miserum florem, qui occidente mihi sole iustitiæ claudor, & eo exorto demum aperior! Aspice, aspice in me Domine & miserere mei. Aspice in me & omnia opera mea, vt videns oculos tuos super me mea que apertos, cogat quasi ad oculos meos volubiles bene gubernandam.

Quos si Argus seruet, qui totus oculus fuit, quem quondam Ioui Iuno tutodem addit, is nunquam seruet. Fertilissimus in agro oculus Domini est.

Plaut. in Aulularia Plin. l. 18. c. 6.

CONCIO QVINTA.

Thema, *καὶ ἐπιλαχὺν ἰσθῆναι.*

Græc.

Et misericordia motus est.

Vulgata.

Et misertus est eius.

Syriacæ.

Facta repetitione præcedentium,

- I. Quod Pater Prodigii diuersis considerationibus huc illucq; agitatus, rationibus Misericordie persuasus sit.
 - II. Quod hunc motum in corde Patris excitauit: & quomodo debeat nos erga pauperes potius opere facundos esse ad benefaciendum, quam lingua facundos ad benedicendum.
- Dicam hodie

Aue.

QVOD